

Datum

2021-03-08

Vår referens

Rasmus Fredriksson

Projektledare

Rasmus.Fredriksson@malmö.se

**Återrapportering av uppdrag från miljönämnden 2020-06-17 § 115 att utreda hur vattnet i Malmös kanaler och hamnområden kan bli tjänligt för flora och fauna och även möjliggöra bad och rekreation
MN-2021-2106**

Sammanfattning

Miljönämnden uppdrog den 17 juni 2020 till miljöförvaltningen att utreda hur vattnet i Malmös kanaler och hamnområden kan bli tjänligt för flora och fauna och även möjliggöra bad och rekreation. Förvaltningen kan konstatera att det finns ett bra kunskapsläge bland stadens förvaltningar och bolag kring vad som krävs för att förbättra vattenkvaliteten i Malmös vatten och att ytterligare utredningar endast har en marginell effekt. Istället bör fokus flyttas till genomförande av redan föreslagna och beslutade åtgärder.

Förslag till beslut

1. Miljönämnden har tagit del av återrapporteringen av uppdraget att utreda hur vattnet i våra kanaler kan bli tjänligt för flora och fauna och även möjliggöra bad och rekreation för våra medborgare och lägger den till handlingarna.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelsen, daterad 2020-03-08
- Bilaga 1 Protokollsutdrag miljönämnden 2020-06-17 §115

Beslutsplanering

Miljönämnden, 2021-04-20

Ärendet

Miljönämnden har den 17 juni 2020 gett miljöförvaltningen i uppdrag att utreda hur vattnet i Malmös kanaler och hamnområden kan bli tjänligt för flora och fauna och även möjliggöra bad och rekreation. Förvaltningen kan konstatera att det finns ett bra kunskapsläge bland ansvariga förvaltningar och bolag kring vad som krävs för att förbättra vattenkvaliteten i Malmös vatten samt att ett flertal ytterligare utredningar är inplanerade. Förvaltningen vill även framföra att flera åtgärder för att förbättra vattenkvaliteten i kanalerna och hamnarna är utredda men ännu inte beslutade. Genomförandet av föreslagna eller beslutade åtgärder ligger däremot inte inom miljönämndens rådighet.

Utfört, pågående och planerat arbete

Malmö avloppstunnel

Den i särklass största insatsen för att förbättra vattenkvaliteten i kanalerna och hamnområdet är anläggandet av Malmö avloppstunnel, då den förväntas kunna minska bräddningarna av avloppsvatten till kanalerna med upp till 90 procent. VA SYD ansvarar för arbetet som samordnas med utbyggnaden av Sjölunda avloppsreningsverk. Malmös kommunfullmäktige har ställt sig bakom att tunneln anläggs och finansieras med en höjning av VA-taxan men i dagsläget har ingen tidsplan för byggstart redovisats. Miljöförvaltningen följer arbetet.

Fiskundersökning 2017/2018

Under 2017 genomförde miljöförvaltningen en mindre undersökning för att utreda om fisk fångad i kanalerna skulle kunna utgöra en lämplig lokal miljöindikator. Syftet med undersökningen var alltså inte primärt att utreda om fisken var lämplig att äta. I korthet gick undersökningen ut på att abborrar fångade i västra delen av kanalsystemet (vid Kungsparken) analyserades utifrån 10 olika ämnesgrupper. Uppmätta halter jämfördes med fastställda gränsvärden i den utsträckning det fanns tillgängligt samt med liknande resultat från Stockholms motsvarande övervakningsprogram. För gränsvärden satta för humankonsumtion överskreds gränsvärdet vad gäller kvicksilver men då ska det noteras att gränsvärdet gäller konsumtionsfärdig barnmat baserad på fisk. Rapporten från undersökningen godkändes av miljönämnden 2018-03-20 (§ 49).

Budgetuppdrag 2018 om plast, mikroplast och läkemedelsrester

Inom ramen för ett uppdrag i kommunfullmäktiges budget 2018 genomförde miljöförvaltningen, fastighets- och gatukontoret samt VA Syd en kartläggning av förekomsten av mikroplast, makroplast och läkemedelsrester i Malmös vattenmiljöer. I slutrapporten lämnades förslag på fortsatt arbete som förvaltningarna anser nödvändiga utifrån kartläggningen. Slutrapporten godkändes av miljönämnden 2019-05-21 (§ 81) men har ännu inte beslutsplanerats i kommunfullmäktige.

Framtidens kuststad

Sedan 2019 samordnar miljöförvaltningen arbetet enligt handlingsplanen för Framtidens kuststad där flera aktiviteter med koppling till kanalerna och hamnområdena ingår.

Miljöförvaltningen arbetar tillsammans med kulturförvaltningen i flera aktiviteter för att öka den så kallade havsmedvetenheten, alltså kunskapen om hur samhället och malmöborna påverkar havet.

Fastighets- och gatukontoret ansvarar för flera aktiviteter med syfte att utveckla och effektivisera arbetet med att minska nedskräpningen i kanalerna, hamnbassängerna samt längs kusten. Miljöförvaltningen stöttar i det återkommande arbetet med strandstädningsaktiviteter, primärt genom att bidra med extern finansiering till arbetet.

Fastighets- och gatukontoret har under 2020 avslutat en aktivitet om att ta fram en plan för muddring av kanalen. Ett väl genomfört muddringsarbete kan dels få en direkt positiv effekt genom att förorenade sediment avlägsnas, dels en indirekt effekt genom en bättre vattengenomströmning och en förbättrad bottenmiljö.

Miljöförvaltningen deltar i en aktivitet om uppgrundning av de hamnbassänger som inte längre används för fartygstrafik och nu genomgår en omvandling till stadsbebyggelse. Först ut är Södra varvsbassängen. Syftet med uppgrundningarna är att hantera förorenade sediment och skapa bättre bottenmiljöer med ett djup där solljuset kan tränga ner.

Föreslagna nya aktiviteter i kommande handlingsplan

I förslaget till ny handlingsplan som miljönämnden ställde sig bakom 2021-02-17 får stadsbyggnadskontoret i ansvar att leda en aktivitet om att utreda möjligheterna för en badplats i centrala Malmö. Att anlägga en badplats i någon av hamnbassängerna eller i kanalen ställer höga krav på vattenkvaliteten, främst förekomsten av bakterier, vilket indirekt ställer krav på ett kraftigt minskat utsläpp av bräddat avloppsvatten till kanalerna och hamnarna.

Miljöförvaltningen kommer inte delta i den aktiviteten men följer arbetet utifrån vår tillsynsroll. Miljöförvaltningen deltar dock, tillsammans med fastighets- och gatukontoret, i ett långsiktigt arbete med att förbättra vattenkvaliteten vid kommunens befintliga badplatser.

Miljöförvaltningen föreslås under 2022 genomföra en större undersökning av fisk i kanalerna och Malmös hamnområden. Undersökningen är tänkt att ha ett primärt fokus på fiskens lämplighet som humanföda och ska utgöra underlag till arbetet med utformande av den sportfiskepolicy för Malmö stad som fastighets- och gatukontoret föreslås ansvara för.

Barnkonventionen

Barnkonventionen har beaktats vid handläggningen av detta ärende på följande sätt. Malmös barn och unga bör få möjligheter att, på ett bättre sätt än idag, nyttja, uppleva och vara stolta över vår kust och vårt hav. I detta ingår att stadens vattenmiljöer är rena, livskraftiga och tillgängliga för alla i staden.

Ansvariga

Rebecka Persson
Miljödirektör

Olof Liungman
Avdelningschef
Miljöstrategiska avdelningen